

Economia i pime a les comarques de Tarragona

Octubre 2016

Resum executiu

- Al 2012, el VAB de les comarques tarragonines va ser de 18.556 milions d'euros. L'1,6% correspon al sector primari, el 29,8% a la indústria, el 6,5% a la construcció i el 62,1% als serveis. D'aquesta manera el pes del sector primari, la construcció i, especialment, la indústria és superior que al conjunt català, mentre que els serveis tenen un menor pes relatiu.
- A la indústria destaca especialment el bloc d'indústries extractives, energia, aigua i residus, però també el bloc d'activitats format per l'alimentació, tèxtil, fusta, arts gràfiques, química i cautxú.
- El menor pes relatiu dels serveis respecte a la mitjana catalana es reproduïx a tots els subsectors d'activitat considerats amb l'excepció de l'hostaleria, que presenta uns valors lleugerament superiors.
- La renda per càpita del conjunt de la demarcació és lleugerament més baixa que la mitjana catalana, per bé que es produeix una elevada heterogeneïtat dins del territori: Ribera d'Ebre, Tarragonès i Conca de Barberà es troben per sobre mentre que Baix Penedès i Priorat se situen per sota del 60% del conjunt català; i la resta de comarques amb valors relativament propers a la mitjana.
- Al 2015 hi havia 261.203 persones afiliades a la Seguretat Social, un 9,9% menys que al 2008, caiguda més acusada que al conjunt català.
- Els autònoms representen el 20,6% dels afiliats (lleugerament per sobre de la mitjana catalana). Des de 2008 ençà els centres de treball amb més de 250 treballadors han estat els únics que han guanyat ocupació.
- L'atur a les comarques tarragonines al 2015 se situava en el 18,0%, 2,7 punts percentuals per sobre de la mitjana catalana. Es tracta d'una distància que ha anat augmentant durant la crisi econòmica, el que mostra una major afectació en aquest territori.
- Al 2014, 6.410 pimes van presentar els seus comptes al Registre Mercantil. A partir d'aquesta informació s'observa com la rendibilitat financera va ser de gairebé dos punts menys que al conjunt català. La facturació per societat va ser inferior a la mitjana, però el valor afegit per empresa va ser lleugerament superior. La productivitat per treballador a Tarragona se situa per sota del conjunt català.
- Les principals necessitats de les pimes del territori es resumeixen en 1) l'aposta pel Corredor Mediterrani i en general en millores en infraestructures, 2) la necessitat de reduir els costos de l'energia i en millores en els polígons industrials, 3) l'aposta per l'FP dirigida a la petita indústria, 4) l'impuls de les activitats associades al turisme, i de manera particular al gran projecte d'inversió del Centre Recreatiu i Turístic Vilaseca-Salou, i 5) l'aturada del Pla Hidrològic.

0 Introducció

Catalunya és econòmicament molt diversa des d'una perspectiva territorial, i per això ens ha semblat oportú realitzar una sèrie d'informes que recullin els principals indicadors econòmics de cada territori, de les pimes i de les seves necessitats.

En aquest INFORMES concret analitzem les comarques de la província de Tarragona, és a dir, Alt Camp, Baix Camp, Baix Ebre, Baix Penedès, Conca de Barberà, Montsià, Priorat, Ribera d'Ebre, Tarragonès i Terra Alta. Oferim informació sobre la riquesa que es genera en aquestes comarques, el seu mercat de treball, el sector exterior, els resultats econòmics de les pimes i, per tancar l'informe, recollim les necessitats específiques més rellevants de la demarcació formulades per les diverses seus i delegacions de PIMEC al territori: Tarragona, Terres de l'Ebre, Conca de Barberà, Baix Camp i Priorat.

1 Magnituds socioeconòmiques bàsiques

Les deu comarques de la província de Tarragona ocupen el 19,6% de la superfície del país i acollien el 10,6% de la població catalana al 2015, el que dona una densitat de població més baixa que el conjunt català (taula 1). Entre 2008 i 2015, el nombre d'habitants va créixer un 0,8%, l'augment més baix de totes les demarcacions catalanes durant el període.

Taula 1. Habitants, superfície i densitat de població. 2015

	Població (nombre)	Superfície (Km²)	Densitat (hab./Km²)
Alt Camp	44.306	538	82
Baix Camp	188.026	697	270
Baix Ebre	79.748	1.003	80
Baix Penedès	99.934	297	337
Conca de Barberà	20.482	650	32
Montsià	68.524	735	93
Priorat	9.547	499	19
Ribera d'Ebre	22.723	827	28
Tarragonès	249.939	319	783
Terra Alta	11.872	743	16
Comarques tarragonines	795.101	6.308	126
Catalunya	7.508.106	32.108	234

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Idescat

El VAB generat a les comarques tarragonines al 2012, últim any amb dades oficials disponibles, es xifrava en 18.556 milions d'euros (Taula 3).

El PIB per habitant al 2012 era de 27.100€ (28.500€ al 2008). En relació a la resta de Catalunya, aquesta xifra és lleugerament inferior a la mitjana

catalana, si bé abans de la crisi econòmica estava lleugerament per sobre, i les darreres dades la situen lleugerament per sota. A la Taula 2 queden recollides les dades corresponents al període 2008-2012.

Per comarques, a la banda alta hi trobem la Ribera d'Ebre, el Tarragonès i la Conca de Barberà. En contraposició, les comarques amb menys generació de producte per habitant eren, al 2012, el Priorat, el Baix Penedès i el Montsià.

Taula 2. PIB per càpita a les comarques tarragonines (índex base Catalunya=100*)

	2008	2009	2010	2011	2012
Ribera d'Ebre	178,1	209,2	235,4	168,5	175,2
Tarragonès	110,9	112,4	109,6	118,9	116,3
Conca de Barberà	98,7	96,2	100,1	113,0	111,8
Alt Camp	87,7	86,2	88,4	91,0	94,9
Baix Camp	90,3	89,0	89,1	80,9	80,4
Baix Ebre	76,7	78,7	80,3	72,8	73,5
Terra Alta	62,8	66,5	75,6	63,5	67,8
Montsià	63,1	63,3	62,2	65,8	60,5
Baix Penedès	68,4	67,0	65,4	58,6	58,2
Priorat	52,5	53,8	54,5	52,3	55,1
Comarques tarragonines	97,6	100,8	102,7	98,7	98,1

*Majors valors de l'índex mostren un major PIB per càpita en relació a la mitjana catalana

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Idescat

També per comarques, un 40% de la generació del producte al territori es concentra al Tarragonès, i també té un pes prou rellevant el Baix Camp (21,2% de la demarcació).

Taula 3. Distribució del VAB per grans sectors. 2012 (% sobre el VAB total i milions d'euros)

	Primari	Indústria	Construcció	Serveis	Total (M€)
Tarragonès	0,3%	27,5%	6,5%	65,7%	7.421
Baix Camp	1,3%	23,4%	6,7%	68,6%	3.945
Baix Ebre	4,6%	19,3%	8,1%	67,9%	1.522
Baix Penedès	0,5%	18,5%	7,3%	73,7%	1.494
Montsià	6,3%	26,0%	7,1%	60,5%	1.097
Alt Camp	1,6%	47,0%	4,9%	46,6%	1.089
Ribera d'Ebre	2,6%	71,2%	2,8%	23,5%	1.037
Conca de Barberà	2,4%	56,4%	5,2%	36,0%	598
Terra Alta	6,7%	38,1%	9,5%	45,9%	215
Priorat	3,3%	33,4%	9,0%	54,3%	138
Comarques tarragonines	1,6%	29,8%	6,5%	62,1%	18.556
Catalunya	0,9%	19,5%	5,9%	73,7%	191.780

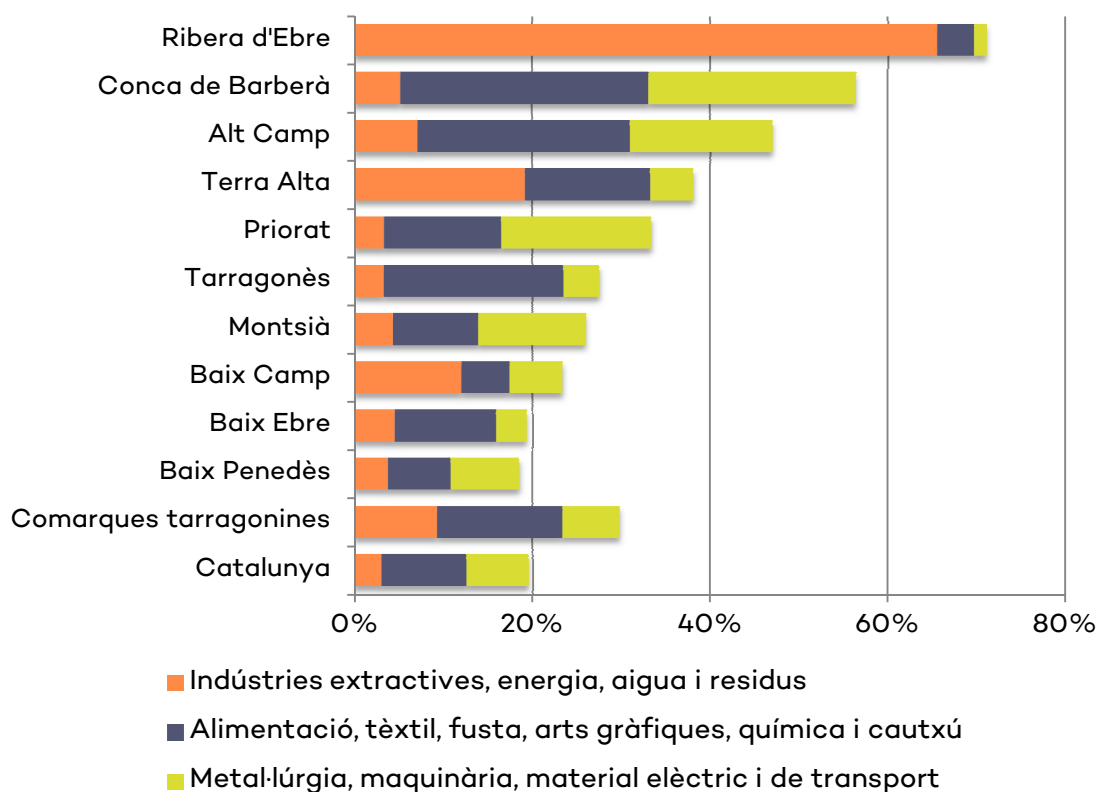
Font: Elaboració pròpia a partir de l'Idescat

A nivell sectorial, en conjunt, les comarques tarragonines destaquen per l'alt pes que hi té l'activitat industrial, la qual se situa, amb prop d'un 30% del VAB, deu punts per sobre de la mitjana catalana. Són especialment industrials tres comarques: la Ribera d'Ebre, la Conca de Barberà i l'Alt Camp (Taula 3).

El sector primari també té un pes superior respecte al conjunt català, influït per les comarques del Montsià, Baix Ebre i Terra Alta, amb percentatges del voltant del 5-6%, enfront del 0,9% que representa aquest sector al conjunt de Catalunya.

Presentem la composició per activitats del sector industrial i del sector serveis en el Gràfic 1 i en el Gràfic 2, respectivament. En l'àmbit industrial s'hi pot observar el gran predomini de la producció energètica a la Ribera d'Ebre. També és notable a la Terra Alta. Comarques molt industrials com la Conca de Barberà i l'Alt Camp es troben força diversificades. A la Terra Alta i al Priorat l'alimentació té un pes relativament alt. I al Tarragonès, la química.

Gràfic 1. Distribució del VAB industrial per subsectors d'activitat. 2012 (% sobre el VAB comarcal)

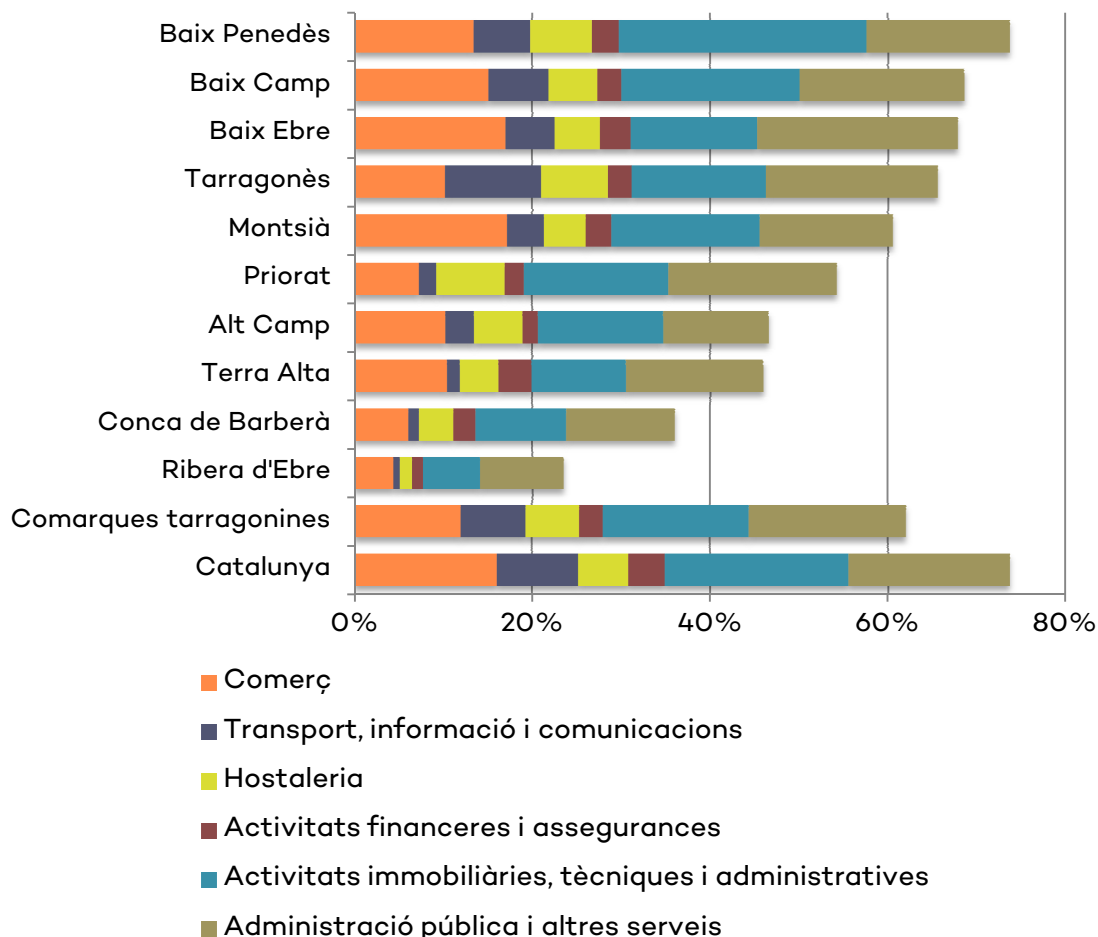

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Idescat

Pel que fa als serveis, en conjunt tenen un pes més baix a les comarques tarragonines que al conjunt de Catalunya (gràfic 2). Aquestes només superen el conjunt català en hostaleria, com a conseqüència de la gran importància del turisme. En aquest context, destaca el fet que el Priorat, una comarca d'interior

en profunda transformació en les darreres dècades, també té un pes turístic destacable, entre altres coses pel seu paisatge i pel seu vi.

Gràfic 2. Distribució del VAB de serveis per subsectors d'activitat. 2012 (% sobre el VAB total)

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Idescat

2 Mercat de treball

A finals de 2015 hi havia a les comarques de Tarragona 261.203 afiliats sumant el règim general, els règims especials i els treballadors autònoms. Així, aquestes comarques representaven el 8,8% de les afiliacions a la Seguretat Social de Catalunya (1,8 punts per sota del pes que representa la població).

Des del 2008 l'afiliació ha baixat en més de 28.800 persones (-9,9%, amb una caiguda 3,3 punts més forta que al conjunt del país) (Taula 4). Com observàvem en el cas del VAB, el pes relatiu en el nombre d'afiliats a les activitats industrials és lleugerament superior al del conjunt català, com també passa al sector primari i a la construcció, així com a l'Administració pública.

Taula 4. Afiliació al règim general, règim especial de la mineria i el carbó i règim especial de treballadors autònoms a la Seguretat Social per seccions d'activitat a les comarques tarragonines

	2008		2015		08-15
	Nombre	Pes	Nombre	Pes	Variació
Agricultura, ramaderia i pesca	8.216	2,8%	6.780	2,6%	-17,5%
Indústries extractives	634	0,2%	325	0,1%	-48,7%
Indústries manufactureres	46.222	15,9%	39.419	15,1%	-14,7%
Energia elèctrica i gas	1.120	0,4%	1.503	0,6%	34,2%
Aigua, sanejament i gestió de residus	2.899	1,0%	3.066	1,2%	5,8%
Construcció	40.311	13,9%	19.263	7,4%	-52,2%
Comerç a l'engròs i al detall	50.529	17,4%	47.996	18,4%	-5,0%
Transport i emmagatzematge	14.864	5,1%	13.137	5,0%	-11,6%
Hostaleria	20.847	7,2%	21.772	8,3%	4,4%
Informació i comunicacions	2.864	1,0%	3.109	1,2%	8,6%
Activitats financeres i d'assegurances	5.643	1,9%	4.196	1,6%	-25,6%
Activitats immobiliàries	1.539	0,5%	1.603	0,6%	4,2%
Activitats professionals i tècniques	11.601	4,0%	11.884	4,5%	2,4%
Activitats administratives i auxiliars	16.785	5,8%	17.017	6,5%	1,4%
Adm. pública, Defensa i SS obligatòria	20.269	7,0%	21.178	8,1%	4,5%
Educació	11.021	3,8%	12.144	4,6%	10,2%
Activitats sanitàries i serveis socials	20.687	7,1%	22.766	8,7%	10,0%
Activitats artístiques i d'entreteniment	4.365	1,5%	5.031	1,9%	15,3%
Altres serveis	9.099	3,1%	8.482	3,2%	-6,8%
Activitats de les llars	487	0,2%	525	0,2%	7,8%
Organismes extraterritorials	0	0,0%	7	0,0%	
Total	290.002	100%	261.203	100%	-9,9%

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Observatori d'Empresa i Ocupació

El detall comarcal (Taula 5) ens mostra que la caiguda del nombre d'afiliats durant els anys de crisi ha estat generalitzada a tot el territori i que, amb l'excepció del Tarragonès, s'han perdut relativament més llocs de treball que en el conjunt català. El Priorat, la comarca amb menys afiliats, és on han caigut més (un 18,1%).

Taula 5. Afiliació al règim general, règim especial de la mineria i el carbó i règim especial de treballadors autònoms a la Seguretat Social per comarques

	2008	2015	Variació
	(nombre)	(nombre)	08-15
Tarragonès	114.211	107.413	-6,0%
Alt Camp	18.507	16.969	-8,3%
Baix Camp	63.467	57.854	-8,8%
Baix Penedès	24.763	21.447	-13,4%
Conca de Barberà	8.173	6.982	-14,6%
Terra Alta	3.863	3.229	-16,4%
Baix Ebre	26.658	22.256	-16,5%
Montsià	21.390	17.684	-17,3%
Ribera d'Ebre	6.263	5.152	-17,7%
Priorat	2.707	2.217	-18,1%
Comarques tarragonines	290.002	261.203	-9,9%
Total Catalunya	3.165.509	2.955.824	-6,6%

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Observatori d'Empresa i Ocupació

Els comptes de cotització de la Seguretat Social¹ permeten aproximar-nos al comportament per dimensió d'empresa. De la comparació de les dades entre 2008 i 2015 en destaca: 1) una cinquena part de l'afiliació correspon a autònoms; 2) els centres de treball amb més de 250 assalariats són els únics que veuen augmentat el seu nombre d'afiliats; i 3) els centres amb una xifra d'entre 6 i 50 afiliats són els que han baixat més, un 18,2%.

Taula 6. Afiliació al règim especial de treballadors autònoms i als règim general i especial de la mineria i el carbó per dimensió del centre de cotització a les comarques tarragonines

	2008		2015		08-15
	Nombre	Pes	Nombre	Pes	
Autònoms	60.734	20,9%	53.789	20,6%	-11,4%
Fins a 5 treballadors	41.808	14,4%	38.093	14,6%	-8,9%
De 6 a 50 treballadors	82.200	28,3%	67.276	25,8%	-18,2%
De 51 a 250 treballadors	55.903	19,3%	51.390	19,7%	-8,1%
251 i més treballadors	49.357	17,0%	50.655	19,4%	2,6%
Total	290.002	100%	261.203	100%	-9,9%

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Observatori d'Empresa i Ocupació

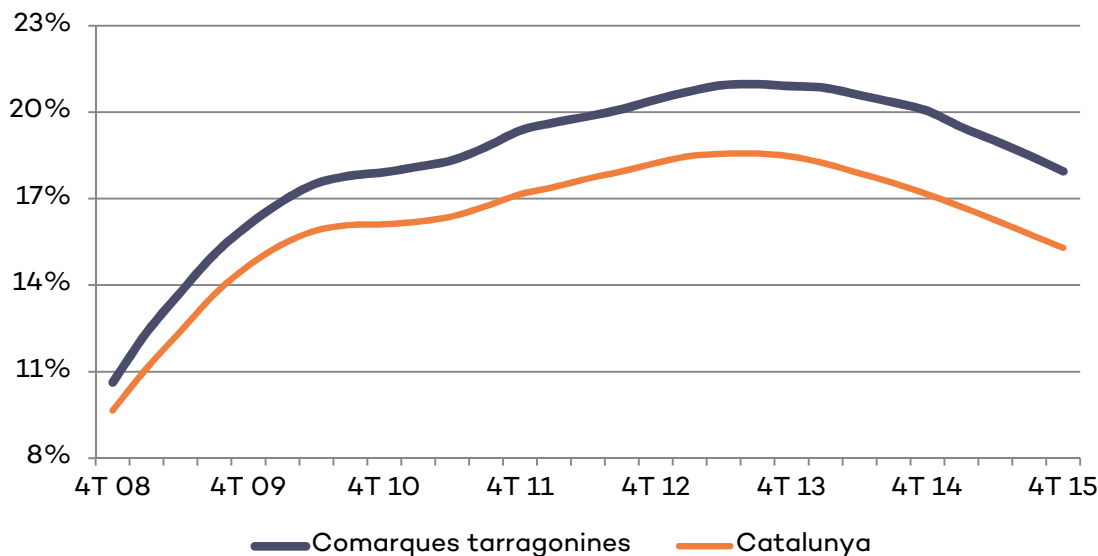
La taxa d'atur registral² a les comarques de Tarragona és estructuralment més alta que la del conjunt de Catalunya. Al 2015 se situava en el 18,0% de mitjana anual, 2,7 punts percentuals per sobre de la mitjana catalana. Aquesta diferència ha augmentat durant el període considerat a un ritme constant, i només s'ha corregit lleugerament al 2015. Així doncs, l'atur, a més de ser crònicament més elevat, ha presentat una evolució més negativa durant la crisi econòmica i a l'inici de la recuperació (Gràfic 3).

¹ Una empresa pot tenir diversos comptes de cotització si té múltiples centres de treball.

² Nombre de persones registrades a l'atur entre la suma d'aturats i afiliats a la Seguretat Social.

Gràfic 3. Mitjana anual de la taxa d'atur registral

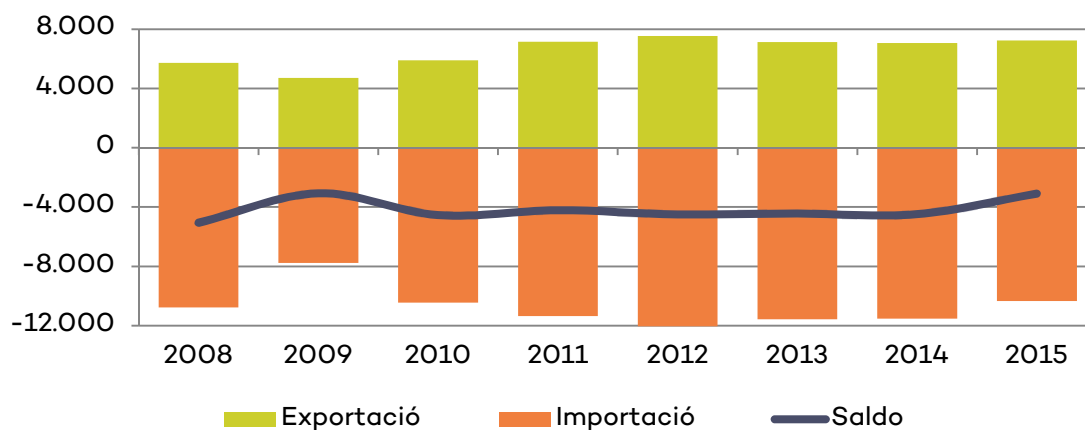
Font: Elaboració pròpia a partir de l'Observatori d'Empresa i Ocupació

3 Exportacions i importacions a les comarques tarragonines

Al 2015, la província de Tarragona va exportar per valor de 7.240 milions d'euros i va importar per 10.340 milions (Gràfic 4). D'aquesta manera el saldo comercial va ser de -3.100 milions d'euros, amb una taxa de cobertura del 70%. El saldo pràcticament no ha variat durant els anys considerats, i només s'ha produït una petita millora al 2015 gràcies a una reducció de les importacions.

Pel que fa a les empreses que han operat amb l'estranger, la xifra és de 2.904 exportadores i 3.266 importadores al 2015. El nombre d'exportadores ha incrementat durant tot el període excepte en el darrer any. El nombre d'importadores va disminuir durant la crisi i ha augmentat amb la recuperació.

Gràfic 4. Exportacions, importacions i saldo a la província de Tarragona (milions d'euros)

Font: Elaboració pròpia a partir de l'ICEX

4 Resultats microeconòmics de l'empresa tarragonina

L'*Anuari de la pime catalana 2016*³, que elabora l'Observatori de la pimec, recull dades específiques de les pimes amb seu a Tarragona. Concretament els estats comptables que aquestes van dipositar al Registre Mercantil. Es tracta de 6.601 societats (248 del sector primari, 864 de la indústria, 1.082 de la construcció i 4.407 dels serveis).

D'aquests comptes se'n desprenen alguns punts que destaquem (Taula 7):

- La rendibilitat financera de les pimes de Tarragona al 2014 es va xifrar en el 3,9%, gairebé dos punts menys que al conjunt de Catalunya (5,7%).
- Les pimes tarragonines tenen una facturació mitjana de poc més d'1 milió d'euros, mig milió per sota de la mitjana de pimes del conjunt català.
- La productivitat, mesurada en VAB per treballador, és de 38.559€, un 14,6% per sota de la mitjana catalana.

Taula 7. Rendibilitat, ingressos, VAB i productivitat a la província de Tarragona. 2014

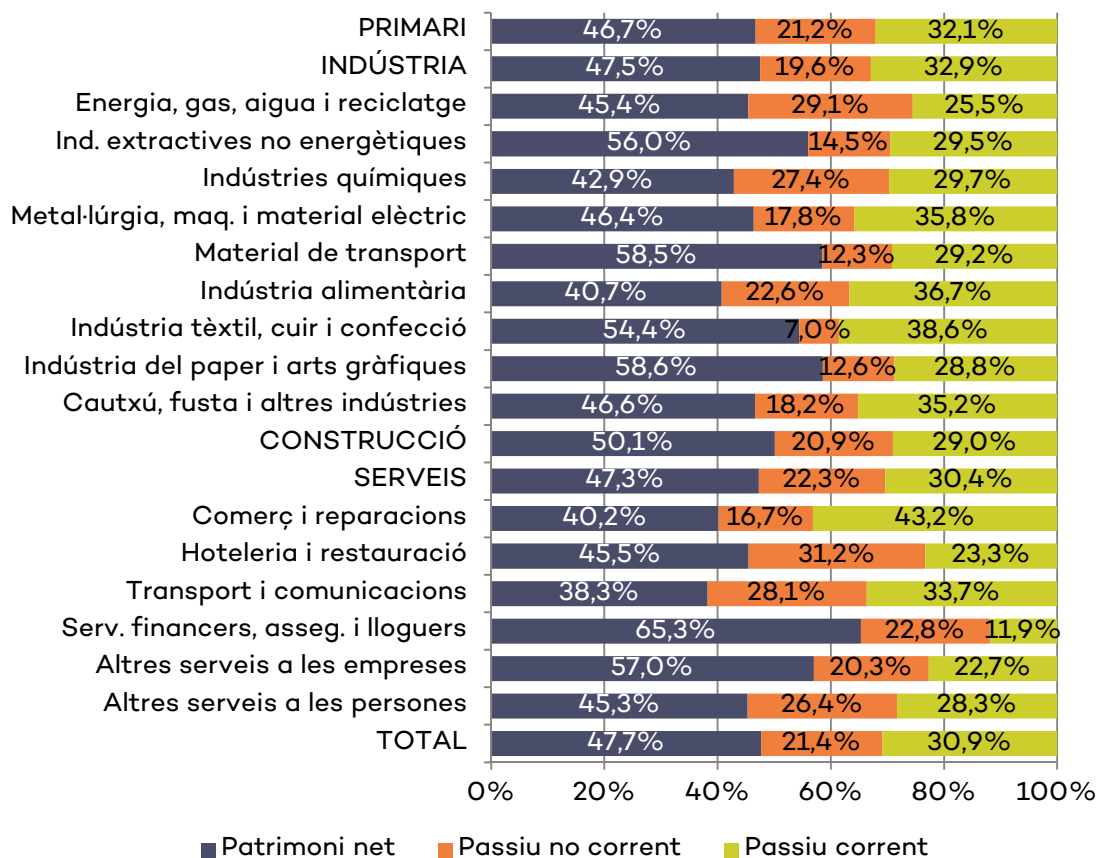
	Rendibilitat financera	Ingressos d'explotació per empresa	VAB sobre ingressos d'explotació	VAB per treballador	Despeses de personal sobre VAB
Primari	5,4%	1.357.442	20,6%	37.749	63,5%
Indústria	3,6%	2.034.640	26,1%	44.533	74,9%
Construcció	0,4%	511.046	38,8%	34.622	89,5%
Serveis	4,7%	972.683	26,9%	37.403	78,5%
Total comarques tarragonines	3,9%	1.050.468	27,3%	38.559	78,3%
Total Catalunya	5,7%	1.525.100	27,0%	45.132	77,1%

Font: PIMEC (2016)

Pel que fa a l'estructura de balanç de les pimes tarragonines, l'hem recollit per activitats al Gràfic 3. Com es pot observar, en conjunt, el patrimoni net representa el 47,7% del passiu total, i la resta es reparteix en passiu exigible a llarg termini (21,4%) i a curt termini (30,9%). En comparació amb el conjunt català, les pimes de la província de Tarragona presenten un punt percentual menys de capitalització, que es compensa amb un major passiu a llarg termini.

³ <http://www.pimec.org/ca/pimec-tots/observatori/anuaris>

Gràfic 5. Estructura del passiu de les pimes de la província de Tarragona. 2014

Font: PIMEC (2016)

5 Necessitats del territori

Les seus de PIMEC a les comarques de Tarragona han recollit aquells aspectes de l'economia del sud de Catalunya que caldria millorar per tal de facilitar-ne el desenvolupament. Les necessitats detectades corresponen als sis àmbits que es presenten a continuació.

5.1 Millorar les infraestructures de transport

Una de les infraestructures de transport més necessàries al territori és el Corredor Mediterrani, per la seva capacitat de connectar la indústria tarragonina amb els principals nuclis econòmics internacionals de forma directa, per a desenvolupar el sector logístic i per a aprofitar una infraestructura tan important del territori com és el Port de Tarragona. En aquest sentit, és simptomàtic el cas de l'empresa alemanya Daimler, que havia manifestat el seu interès per instal·lar-se a Tarragona però finalment han optat per una altra alternativa a causa de la manca de connexió ferroviària amb ample europeu.

D'altra banda, existeixen problemes de mobilitat per carretera que caldria corregir mitjançant, entre altres actuacions, la continuïtat de l'A-7 tant en el seu tram nord com sud, una via vital per a la connexió del camp de Tarragona i Terres de l'Ebre amb la resta de la costa mediterrània espanyola i del Principat.

Quant a les infraestructures viàries específiques, PIMEC Tarragona denuncia la paralització de les obres de l'A-27 al seu pas pel Coll de Lilla, la qual cosa dificulta la connexió amb les comarques lleidatanes. En aquest sentit, es proposa continuar l'A-27 fins a Montblanc i considerar la gratuïtat de l'AP-2 en el seu tram Montblanc-Lleida i de l'AP-7 mentre no es disposi de via alternativa. De fet, en general, el transport terrestre a les comarques tarragonines suporta uns peatges que considerem excessius i que perjudiquen la competitivitat empresarial.

PIMEC també denuncia la manca crònica d'inversió a les infraestructures ferroviàries a tot el territori, que estan provocant greus problemes de trànsit, especialment en el tram sud de la província.

Finalment, entenem que cal aprofitar el potencial de l'aeroport de Reus per a impulsar noves rutes i atraure companyies aèries per tal de convertir-lo en un centre de connexions internacionals del territori.

5.2 Suport a la indústria

Les comarques de Tarragona són un dels principals pols industrials de Catalunya. Això és així malgrat certs factors que hi juguen en contra, com ara l'alt preu que es paga per l'energia elèctrica, la qual cosa castiga especialment les activitats més intensives en aquest recurs. Aquest problema afecta sobretot les indústries instal·lades al Camp de Tarragona, ja que els resta competitivitat, i es dona la paradoxa que Tarragona és la primera productora d'electricitat de Catalunya gràcies a les centrals nuclears que acull.

D'altra banda, molts polígons industrials del territori presenten deficiències de manteniment en matèria d'asfaltatge, senyalització viària o accés de fibra òptica, entre altres aspectes a millorar, la qual cosa posa en relleu un baix nivell de compromís de l'administració, bàsicament local, enfront de l'activitat industrial.

5.3 Ajustar formació i ocupació

Les pimes tarragonines han manifestat les dificultats amb què es troben a l'hora de trobar personal qualificat per ocupar certs llocs de treball tècnics, fet que condiciona la creació d'ocupació i la prosperitat empresarial i econòmica. Així, en sectors d'instal·lacions (electricistes,...) o al sector metal·lúrgic (calderers, soldadors,...), a títol d'exemple, és difícil trobar personal jove en nombre i en formació.

Al camp de Tarragona hi ha grans indústries però també calen persones formades per a feines tècniques de caràcter més tradicional o lligades a la

petita indústria. S'observen mancances quant a perfils professionals lligats a la formació professional. Per aquest motiu cal que les autoritats formatives del territori facin un esforç per adequar l'oferta i la demanda de qualificació professional. Un exemple en podria ser la d'estudis relacionats amb la logística, amb mancances al territori.

5.4 Impuls de l'activitat associada al turisme

Sens dubte el nou projecte de Centre Recreatiu i Turístic Vilaseca-Salou és probablement el més significatiu que tenen a l'horitzó les comarques tarragonines, una inversió estratègica i de gran abast en l'àmbit turístic. Entenem que una inversió de la magnitud que es preveu i l'activitat que se'n derivarà un cop estigui a ple funcionament ha de ser una oportunitat que cal cultivar en aquests àmbits:

- Contractació d'empreses de la demarcació en l'etapa de construcció i posteriorment de manteniment del complex,
- Compliment estricte de les normatives en matèria de terminis de pagament a les pimes proveïdores,
- Contractació de personal preferentment local, i
- Incardinació de dues infraestructures bàsiques amb el projecte: l'aeroport de Reus i el Port de Tarragona, en particular la seva activitat en el mercat de turisme de creuers.

5.5 Millorar les telecomunicacions

En una economia cada vegada més connectada, les telecomunicacions són un element clau de competitivitat. Per aquest motiu, es fa necessari completar el desplegament de la fibra òptica, especialment en el cas de Terres de l'Ebre, on es concentren les majors mancances. De la mateixa manera, calen inversions per millorar la qualitat dels serveis de telefonia per tal de resoldre els problemes en la qualitat de la senyal actuals.

5.6 Pla hidrològic

L'activitat agrícola del delta de l'Ebre està altament condicionada pel cabal del riu Ebre. Per aquest motiu és imprescindible tenir en compte els efectes d'un possible transvasament. Abans de fer cap pas caldria comptar amb el consens territorial per tal de no penalitzar les activitats específiques que es duen a terme al Delta. En aquest sentit cal recordar que la comissària de Medi Ambient de la UE s'ha mostrat contrària al transvasament de l'Ebre, una postura que PIMEC comparteix.